

SPOLJNOTRGOVINSKA ARBITRAŽA
pri Privrednoj komori Srbije
Beograd

O d l u k a

u sporu

TUŽIOCA: [...], Srbija

protiv

TUŽENOG: [...], Federacija BIH

Broj T – 5/09

Beograd, 6.5.2010.

Spoljnotrgovinska arbitraža pri Privrednoj komori Srbije u Beogradu, i to [...], kao arbitar pojedinac, postupajući po tužbi tužioca [...]Srbija (u daljem tekstu: Tužilac), koga zastupa punomoćnik [...]advokat [...] po punomoćju u spisima, protiv tuženog [...] Federacija BIH (u daljem tekstu: Tuženi) koga zastupa zakonski zastupnik [...], direktor Tuženog, radi isplate duga u vrednosti od 9.138,34 EUR na ime glavnog duga i kamate, i troškova postupka, po sprovedenom postupku posle održane usmene rasprave 7. aprila 2010. godine, donosi na osnovu člana 35, člana 47, i člana 49 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži pri Prvirednoj komori Srbije, dana 6. maja 2010. godine, u Beogradu, sledeću

ODLUKU

1. USVAJA SE TUŽBENI ZAHTEV, i nalaže se tuženom [...] Federacija BIH da tužiocu [...] Srbija plati iznos od 7.663,08 EUR glavnog duga na ime neplaćene kupovne cene za isporučenu robu u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

2.1. ODBIJA SE ZAHTEV Tužioca da Tuženi plati 2.418,91 EUR na ime dospelih kamata na glavni dug do 12.4.2010. godine kao i zakonska zatezna kamata na dinarsku protivvrednost glavnog duga počev od 13.4.2010. godine do konačne isplate kao neosnovan.

2.2. OBAVEZUJE SE Tuženi da Tužiocu uz glavni dug plati i kamatu, u evrima, po stopi od 3,778% godišnje, i to:

- na iznos od 3.154,48 EUR počev od 15.12.2008. godine do 12.8.2009. godine, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke;

- na iznos od 2.654,48 EUR počev od 13.8.2009. godine do dana isplate, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke;

- na iznos od 4.936,00 EUR počev od 23.12.2008. godine do dana isplate, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

3.1. OBAVEZUJE se Tuženi da Tužiocu da plati troškove postupka u ukupnom iznosu od 2.108,67 EUR u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke.

3.2. ODBIJA SE zahtev Tužioca da Tuženi plati kamatu na dosuđeni iznos troškova arbitražnog postupka od dana pravosnažnosti odluke do konačne isplate.

OBRAZLOŽENJE

I. Utvrđivanje nadležnosti Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije

1. Tužilac je u tužbi od 28. aprila 2009. godine naveo da nadležnost Spoljnotrgovinske arbitraže pri Privrednoj komori Srbije (u daljem tekstu: STA) proizlazi iz člana 13. Ugovora o kupoprodaji i isporuci robe koji je zaključen dana 16.6.2008. godine između Tužioca i Tuženog u ovom sporu. Član 13. ovog Ugovora glasi:

„Za slučaj spora među strankama u pogledu izvršavanja bilo koje ugovorne ili zakonske obaveze, zak. zastupnici prodavca i kupca svojim potpisima na Ugovoru

daju svak svoju saglasnost da konačno rešenje svih sporova povere Spoljnotrgovinskoj Arbitraži pri Privrednoj Komori Srbije u Beogradu.

Ugovorne strane izjavljuju i saglasnost da u odnosu na pravila postupka pred Spoljnotrgovinskom Arbitražom budu primenjene odredbe Zakona o arbitraži RS i odredbe Pravilnika Spoljnotrgovinske Arbitraže pri Privrednoj Komori Srbije, a u pogledu materijalnog prava, odredbe pozitivnih propisa Republike Srbije.

Prihvatanjem nadležnosti Spoljnotrgovinske Arbitraže pri Privrednoj Komori Srbije, ugovorne strane se obavezuju da će konačnu odluku te Arbitraže izvršiti.“

2. Nakon što je Tužilac uplatio registracione troškove i troškove arbitraže, Sekretarijat Arbitraže je 13. oktobra 2009. godine u skladu sa odredbom stava 7 člana 30 Pravilnika o Spoljnotrgovinskoj arbitraži (u daljem tekstu: Pravilnik STA) uputio tužbu sa priložima Tuženom, i pozvao ga, da shodno odredbama stavova 1 i 2 člana 31 Pravilnika STA, dostavi odgovor na tužbu. Tuženi u odgovoru na tužbu, koji je Sekretarijat Arbitraže primio 9. novembra 2009. godine, nije osporio nadležnost Arbitraže.

3. Arbitar je na osnovu priloženog Ugovora o kupoprodaji i isporuci robe koji je zaključen dana 16.6.2008. godine između Tužioca i Tuženog u ovom sporu i spisa predmeta utvrdio da arbitražni sporazum postoji u formi arbitražne klauzule i da ugovorne strane – Tužilac i Tuženi u ovom sporu – poveravaju rešavanje sporova STA.

4. Arbitražni sporazum sadržan u članu 13. Ugovora koji je zaključen dana 16.6.2008. godine između Tužioca i Tuženog ispunjava uslove punovažnosti koji su predviđeni u članu 5 stav 1 Zakona o arbitraži (Službeni glasnik RS, broj 46/2006) i u članovima 12-13 Pravilnika STA, i to:

(1) predmet spora spada u međunarodne poslovne odnose (član 12 Pravilnika STA), što proističe iz Ugovora koji je zaključen dana 16.6.2008. godine između Tužioca [...], Srbija i Tuženog [...], Federacija BIH, čiji je predmet kupoprodaja i isporuka robe – poljoprivrednih proizvoda i žitarica sa područja Republike Srbije u BIH (član 1 Ugovora); kao takav, predmet spora ne spada u isključivu međunarodnu nadležnost pravosuđa Srbije, i on odgovara uslovu arbitralnosti po stavu 1 člana 5 Zakona o arbitraži Srbije (Sl. Glasnik RS, br.46/06);

(2) arbitražni sporazum je sadržan u članu 13. Ugovora o izvozu i distribuciji koji je zaključen u pismenoj formi dana 6. juna 2008. godine između Tužioca i Tuženog, i odnosi se na sporove među strankama u pogledu izvršavanja obaveza iz tog ugovora.

5. Na osnovu ovih elemenata i dokaza koji se nalaze u spisima, Arbitar pojedinac je utvrdio da je Arbitraža nadležna da postupa u ovom sporu.

II. Imenovanje arbitra

1.S obzirom da vrednost spora, prema navodima tužbe, ne prelazi 70.000 EUR, na osnovu stava 1 člana 20 Pravilnika STA, ovaj spor rešava arbitar pojedinac.

2. Tužilac je u tužbi od 28. aprila 2009. godine predložio da arbitra imenuje Predsednik Arbitraže. Tuženi je u odgovoru na tužbu, koji je Sekretarijat Arbitraže primio 9. novembra 2009. godine, izjavio da imenovanje arbitra pojedinca prepušta Predsedniku Arbitraže.

3. Pošto su stranke imenovanje arbitra pojedinca sporazumno prepustile Predsedniku Arbitraže, on je 24. novembra 2009. godine, shodno stavu 2 člana 21 Pravilnika STA, *imenovao* za arbitra pojedinca [...] koja je prihvatila dužnost arbitra pojedinca u ovom sporu i podnela izjavu o nezavisnosti.

III. Tužbeni zahtev i arbitražni postupak

1. Tužilac je 29. aprila 2009. godine podneo tužbu ovoj Arbitraži radi isplate duga. U tužbi je naveo da je sa Tuženim 16. juna 2008. godine zaključio Ugovor o kupoprodaji i isporuci robe, čiji je predmet sukcesivna kupoprodaja i isporuka poljoprivrednih proizvoda i žitarica sa područja Republike rbije na teritroiju BIH tokom 2008/2009. godine (u daljem tekstu: Ugovor). Prema navodima tužbe Tužilac je tokom 2008. godine u nekoliko navrata isporučivao Tuženom poljoprivredne proizvode, koji je cenu delimično platio u rokovima i na način utvrđen u članu 4 Ugovora. Tuženi je do dana podnošenja tužbe ovoj Arbitraži ostao dužan Tužiocu za cenu robe kupljenu septembra 2008. godine, po fakturama br. 111/08 od 15.9.2008. godine u iznosu od 3.154,48 EUR, i br. 112/08 od 23.9.2008. godine u iznosu od 4.936,00 EUR. Tužilac je Tuženog više puta telefonski i pisanim putem opominjao na obavezu isplate duga, što dokazuje dopisom koji je uputio Tuženom 21.11.2008. godine. Prema navodima tužbe, dugovi po navedenim fakturama su dospeli 15.12.2008. godine, odnosno 23.12.2008. godine, a Tuženi nije izmirio svoj dug. Tužilac na osnovu neispunjenja obaveze od strane Tuženog, koja se sastoji u izmirenju glavnice utvrđene po navedenim fakturama i dospelih kamata do 24. aprila 2009. godine, zahteva isplatu iznosa od 9.138,34 EUR.

Uz zahtev za izmirenje duga po osnovu glavnice i dospelih kamata do 24. aprila 2009. godine (član 4 stav 2 i stav 3), Tužilac zahteva i isplatu zakonske zatezne kamate na dinarsku protivvrednost duga od 8.090,48 EUR počev od 25.4.2009. godine do konačne isplate. Tužilac je, takođe, postavio zahtev za isplatu troškova po odluci arbitra, sa kamatom od dana pravosnažnosti odluke do konačne isplate.

2. Nakon što je Tužilac uplatio registracione troškove i troškove arbitraže, Sekretarijat Arbitraže je 13. oktobra 2009. godine u skladu sa odredbom stava 7 člana 30 Pravilnika STA uputio tužbu sa priložima Tuženom, i pozvao ga, da shodno odredbama stavova 1 i 2 člana 31 Pravilnika STA, dostavi odgovor na tužbu.

3. Tuženi je u odgovoru na tužbu od 4.11.2009. godine, koji je Sekretarijat Arbitraže primio 9. novembra 2009. godine, u celosti osporio tužbu i tužbeni zahtev. Prema navodima Tuženog u ovom sporu, on se sa punomoćnikom Tužioca, [...], koga zastupa [...], koga je Tužilac ovlastio da preduzme sve radnje radi napalate potraživanja od Tuženog u ovom sporu, sporazumeo o izmirenju duga prema Tužiocu u celosti u većem broju rata. Shodno tome, Tuženi u ovom sporu je na ime dugovanja prema Tužiocu 12.8.2009. godine predao [...] 500,00 EUR, 21.9.2009. godine 250,00 EUR i 15.10.2009. godine 250,00 EUR. Tuženi je u odgovoru na tužbu takođe izneo tvrdnju da je početno stanje duga prema kartici partnera na dan 1.1.2009. godine 8.187,54 EUR, a ne 9.138,34 EUR. Tuženi je u odgovoru na tužbu potvrdio svoj interes da dug prema Tužiocu izmiri u celosti u ratama i predložio STA da tužbeni zahtev odbije kao neosnovan.

Tuženi je u prilog svojih tvrdnji priložio dokaze: priznanicu [...] o prijemu 500,00 EUR od vlasnika firme [...] na ime dugovanja prema poveriocu [...] od 12.8.2009. godine koju je potpisao [...]; priznanicu [...] o prijemu 250,00 EUR od 15.10.2009. godine, iz koje se vidi da je iznos primio [...], bez drugih podataka; priznanicu [...]

o prijemu 250,00 EUR u kojoj je navedeno da je iznos primljen na ime dugovanja prema poveriocu [...] od 21.9.2009. godine; karticu partnera sa početnim stanjem 15.965,78 KM na dan 1.1.2009. godine, na kojoj je navedeno da je stanje 8.187,57 EUR.

4. U podnesku Tužioca od 19.11.2009. godine koji je Sekretarijat Arbitraže primio 24. novembra 2009. godine, Tužilac je negirao sve navode Tuženog iz odgovora na tužbu od 4.11.2009. godine, osim jednog. Zakonski zastupnik Tužioca ne spori da je od radnika [...] primio iznos od 500,00 EUR 14.8.2009. godine. Taj iznos je zakonskom zastupniku [...] predao zakonski zastupnik Tuženog u ovom sporu s nalogom da ga preda Tužiocu u ovom sporu u depozit kao garanciju da će dug, koji je predmet tužbe pred ovom Arbitražom, platiti Tužiocu u primerenom roku. U prilog svojih tvrdnji Tužilac je podneo kao dokaz potvrdu [...] od 17.11.2009. godine o ulozi u događajima koje Tuženi navodi u odgovoru na tužbu. U toj isprai se potvrđuju navodi Tužioca.

Tužilac je u ovom podnesku naveo da će svoje potraživanje umanjiti za iznos od 500 EUR koji je, shodno gore navedenim okolnostima, smatrao da drži kao depozit koji garantuje isplatu duga, i sniziti tužbeni zahtev za taj iznos kao da se radi o delimičnom ispunjenju a ne o depozitu.

5. Tužilac je na osnovu dopune nalaza i mišljenja veštaka ekonomsko-finansijske struke od 20.11.2009. godine u svom podnesku od 24.11.2009. godine, primljenog 26.11.2009. godine, precizirao tužbeni zahtev. Prema tome, Tužilac zahteva: isplatu 8.869,78 EUR na ime glavnice i dospelih kamata do 20.11.2009. godine; zakonsku kamatu na dinarsku protivvrednost duga od 8.869,78 EUR počev od 21.11.2009. godine pa do konačne isplate; i troškove arbitražnog postupka po odluci arbitra sa kamatom od dana pravosnažnosti odluke do konačne isplate.

6. Tuženi u podnesku od 17. decembra 2009. godine u potpunosti osporava navode Tužioca iz podneska od 24. novembra 2009. godine i navodi da ostaje pri izloženim stavovima iz ranijih svojih podnesaka. Dokaze u prilog svojih navoda nije naveo.

7. Tužilac je u podnesku od 28. decembra 2009. godine izrazio da ostaje pri svojim navodima i preciziranog tužbenog zahteva iz podneska od 24.11.2009. godine.

8. Tužilac je u tužbi od 29. aprila 2008. godine predložio da Arbitraža donese odluku bez održavanja usmene rasprave. Tuženi se o ovom predlogu nije izjasnio u svojim podnescima. Arbitar je na osnovu gore navedenog stanja konstatovao da je usmena rasprava neophodna, te ju je zakazao za 7. april 2010. godine o čemu je Sekretarijat Arbitraže obavestio stranke. Usmena rasprava održana je 7. aprila 2009. godine sa početkom u 12:00 časova u prostorijama STA, uz prisustvo punomoćnika Tužioca i zakonskog zastupnika Tužioca lično i zakonskog zastupnika Tuženog lično i njegovog savetnika.

9. Tužilac je na raspravi izjavio da ostaje pri tužbi i tužbenom zahtevu uz dopunu istog u podnesku od 24. 11.2009. godine u kojem priznaje da je primio iznos od 500,00 EUR i za taj iznos umanjuje tužbeni zahtev. U svemu ostalom Tuženi ostaje pri navodima iznetim činjenicama.

10. Tuženi je na raspravi izjavio da ostaje pri iznetom u odgovoru na tužbu; da je nesporno da postoji deo duga koji nije izmiren; i da spori da ne postoji ovlašćenje koje je direktor Tužioca potpisao i izdao organizaciji [...], da pregovara o načinu izmirenja duga sa Tuženim u ovom sporu. U prilog toga izjavljuje da poseduje narudžbenu br. 56/09 od 29.5.2009. godine iz koje se vidi da je Tužilac ovlastio [...]da postigne sporazum o načinu izmirenja duga iz ugovora iz kojeg potiče tužbeni zahtev.

11. Nakon reči Tužioca i Tuženog arbitar je sproveo dokazni postupak čitanjem priloženih dokaza i saslušanjem stranaka.

12. Pročitani su sledeći dokazi: Ugovor o kupoprodaji i isporuci robe, zaključen dana 18.06.2008.; podaci sa sajta Agencije za privredne registre za Tužioca i Uvjenje br. [...] od 10.07.2007. za Tuženog; faktura tužioca br. 111/08 od 15.09.2008, sa ispravama o isporuci robe (otpremnica br. 485 od 15.09.2008.g., JCI od 15.09.2008. g., CMR br. 414489) – glasi na iznos od 3.186,00 evra, od toga Tužilac potražuje 3.154,48 evra na ime glavnog duga; faktura tužioca br. 112/08 od 23.09.2008, sa ispravama o isporuci robe (otpremnica br. od 23.09.2008.g., JCI od 23.09.2008. g., CMR br. 414488) – na iznos od 4.936,00 evra na ime glavnog duga; dopis punomoćnika Tužioca tuženom od 21.11.2008. g. Sa dokazom o ekpediciji pismena i dokazom o prijemu od strane zakonskog zastupnika tuženog; Obračun kamate od strane stalnog sudskog veštaka ekonomsko-finansijske struke; Odgovor na tužbu Tuženog od 4.11.2009. god. (primljen u Sekretarijatu Arbitraže 9.11.2009. god.); Priznanice [...]: o prijemu iznosa od 500,00 EUR od [...], vlasnika firme [...] na ime dugovanja prema poveriocu [...] od 12.08.2009.g., o tome da je [...] iz [...], preuzeo iznos od 250,00 EUR od 15. 10.2009. g. iz koje se ne vidi po kom osnovu je novac primljen, o prijemu 250 evra na ime dugovanja prema poveriocu [...]od 21.09.2009.g.; kartica partnera koju vodi Tuženi – početno stanje na dan 01.01.2009. g., 15.965,78 konvertibilnih maraka, dopisano rukom: 8.187,57 EUR; Podnesak punomoćnika Tužioca na odgovor na tužbu Tuženog, (datum podneska: 24. novembar 2009); potvrda (izjava) [...] od 17. novembra 2009. o prirodi odnosa između preduzeća [...] i [...] s jedne strane, i poslovnog odnosa između [...] i [...] iz [...]; podnesak punomoćnika Tužioca od 26. novembra 2009. godine o preciziranju tužbenog zahteva, tj. umanjenu za iznos od 500 evra primljenih 14. avgusta 2009. g.; dopuna nalaza i mišljenja veštaka [...] od 24.4.2009, sačinjena 20.11.2009.g; podnesak Tuženog od 17.decembra 2009.g.

13. Tužilac je na saslušanju izjavio da je zbog postojanja potraživanja prema Tuženom iz 2008. godine, nakon nekoliko pokušaja da stupi u kontakt sa Tužiocem radi isplate duga i posle slanja opomene pred tužbu u maju mesecu 2009. godine angažovala, bez znanja punomoćnika Tužioca, firmu [...] da proveri bonitet Tuženog u ovom sporu. Navedena firma je izvršila proveru u avgustu 2009. godine i kontaktirala direktora Tuženog, [...], koji mu je za Tužioca predao 500,00 EUR kao depozit garancije da će dug iz ugovora iz kojeg proističe tužbeni zahtev biti plaćen preko računa. Zakonski zastupnik Tužioca u ovom sporu je taj gotovinski iznos primio kao depozit garancije i istog dana – 14.8.2009. godine – opozvala ovlašćenje dato firmi [...] i platio naručene usluge.

Tužilac je takođe izjavio da je u novembru 2009. godine stupio u kontakt sa firmom [...] radi raščišćavanja iznosa od ukupno 500,00 EUR na dve priznanice koje je

Tuženi priložio kao dokaze uz odgovor na tužbu od 4.11.2009. godine, i za koji Tuženi tvrdi da je tu gotovinu predao na ime dela duga prema Tužiocu. Tužilac je izjavio da iznose navedene na dve priznanice od 21.9.2009. godine i od 15.10.2009. godine nikad nije primio o čemu je priložio potvrdu [...] uz podnesak od 19.11.2009. godine.

14. Tuženi je na saslušanju izjavio da ne spori postojanje glavnog duga, koji prema njegovoj kartici od 1.1.2009. godine iznosi 8.187,57 EUR umanjenog za 500,00 EUR koji je za Tužioca predao preduzeću [...] 12.8.2009. godine.

15. Tuženi je objasnio svoje finansijske teškoće zbog kojih je njegov račun bio blokiran do pre nekoliko dana pred usmenu raspravu, da ima izgleda da dobije kredit i da ne beži od toga da plati svoje dugovanje po ugovoru iz kojeg proističe zahtev u ovom sporu. U skladu s tim je uputio predlog Tužiocu da pokušaju da se sporazumeju o načinu izmirenja zahteva Tužioca prema njemu.

15. Tužilac je odbio taj predlog i izjavio da ostaje pri tužbenom zahtevu koji će po nalogu Arbitra precizirati tako da će posebno prikazati glavni dug i zahtev za kamatu.

16. Nakon sprovedenog dokaznog postupka, arbitar je Tužiocu naložio da u roku od 7 dana dostavi precizirani tužbeni zahtev i podnese dokaze koji nedostaju uz tužbu od 29. aprila 2009. godine, kao i Troškovnik; Arbitar je naložio Tuženom da u istom roku podnese dokaze na koje se pozivao na raspravi, a koje nije dostavio pre rasprave.

17. Tužilac je po nalogu Arbitra na raspravi, u podnesku od 14.4.2010. godine, koji je Sekretarijat Arbitraže primio 16.4.2010. godine, precizirao tužbeni zahtev i podneo dokaze koji nedostaju u spisima predmeta. Prema podnesku, Tužilac zahteva isplatu:

- 7.663,08 EUR na ime glavnog duga,
- 2.418,91 EUR na ime dospelih kamata na glavni dug do 12.4.2010. godine,
- zakonsku zateznu kamatu na dinarsku protivvrednost glavnog duga počev od 13.4.2010. godine do konačne isplate, i
- troškove arbitražnog postupka po odluci arbitra sa kamatom od dana pravosnažnosti odluke do konačne isplate.

18. Tuženi nije postupio po nalogu Arbitra i u ostavljenom roku nije dostavio dokaze na koje se pozivao na raspravi, a koje nije dostavio pre rasprave. Sekretarijat Arbitraže je, međutim, 20. aprila 2010. godine primio pošiljku od Tuženog, u kojoj je on dostavio kopiju ovlašćenja Tužioca kojim ovlašćuje [...]da preduzme pravne radnje u interesu rešavanja naplate potraživanja od Tuženog u ovom sporu od 29.5.2009. godine, kopiju narudžbenice br. 56/09 za usluge naplate potraživanja sa istim datumom, priznanice koje je već dostavio uz odgovor na tužbu i karticu partnera za period 23.7.2008 – 17.12.2008. godine. Na tu karticu su rukom dopisani podaci o saldu od 7.163,17 EUR (8.163,17 – 250,00 – 500,00 – 250,00).

IV. Merodavno pravo za arbitražni postupak i za meritum spora

1. Sporazum o arbitraži koji je sadržan u formi arbitražne klauzule u članu 13. Ugovora koji je zaključen dana 16.6.2008.godine između Tužioca i Tuženog u ovom sporu, u stavu 2 određuje: glasi:

„Ugovorne strane izjavljuju i saglasnost da u odnosu na pravila postupka pred Spoljnotrgovinskom Arbitražom budu primenjene odredbe Zakona o arbitraži RS i

odredbe Pravilnika Spoljnotrgovinske Arbitraže pri Privrednoj Komori Srbije, a u pogledu materijalnog prava, odredbe pozitivnih propisa Republike Srbije.“

2. Iz ove odredbe sporazuma o arbitraži, čiju je punovažnost Arbitar utvrdio gore pod brojem I.3-4. ovog obrazloženja proizlazi da su ugovorne strane sporazumno odredile merodavno pravo za za arbitražni postupak i za meritum spora.

3. Stoga je Arbitar je na ovaj postupak primenio, u skladu sa odredbom stava 2 člana 13 Ugovora koji je zaključen između Tužioca i Tuženog u ovom sporu 16.6.2008. godine, odredbe Zakona o arbitraži RS i odredbe Pravilnika Spoljnotrgovinske Arbitraže pri Privrednoj Komori Srbije, a na osnovu odredbe stava 2 člana 45. Pravilnika STA, supsidijerno odredbe Zakona o parničnom postupku Republike Srbije (Sl. Glasnik, br. 125/04).

4. Ugovorne strane su se u stavu 2 člana 13 Ugovora koji je zaključen između Tužioca i Tuženog u ovom sporu 16.6.2008. izabrale kao merodavno materijalno pravo odredbe pozitivnih propisa Republike Srbije. Pošto spor proističe iz ugovora o međunarodnoj prodaji robe pozitivni propis Republike Srbije u ovoj oblasti je i Konvencija UN o ugovorima o međunarodnoj prodaji robe koja je zaključena u Beču 1980. godine (u daljem tekstu: Bečka konvencija), koja je u Srbiji stupila na snagu 27.4.1992. godine. U članu 1(1)(a) ove Konvencije određeno je da će se ona primeniti na ugovore o prodaji robe između strana čije je mesto poslovanja u različitim državama, a te države su države ugovornice. Budući da je u Bosni i Hercegovini Bečka konvencija na snazi od 6. marta 1992. godine (podaci dostupni na adresi: www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html), ispunjen je ovaj uslov za njenu primenu kao pozitivnog propisa Republike Srbije. Međutim, uvažavajući princip autonomije volje strana, odredba člana 6 Bečke konvencije propisuje da „ugovorne strane mogu da isključe primenu ove Konvencije ili da, uz pridržaj člana 12, derogiraju ili izmene dejstvo bilo koje njene odredbe.“ Ukoliko je isključenje izričito, na ugovor o međunarodnoj prodaji robe će se primeniti unutrašnje pravo neke države čiju merodavnost određuju pravila međunarodnog privatnog prava. Postavlja se, međutim, pitanje, da li primena Bečke konvencije može da se isključi implicitno, a posebno tako što će se izabrati pravo neke države za merodavno, kao što su to uradili Tužilac i Tuženi u ovom sporu.

U teoriji i praksi nije sporno da izbor prava države, koja nije članica Bečke konvencije, implicitno isključuje primenu ove konvencije. Problem se javlja u situaciji kada ugovorne strane biraju pravo države članice Bečke konvencije kao merodavno pravo. Deo uporedne sudske i arbitražne prakse je na stanovištu da izbor prava države članice znači implicitno isključenje primene Bečke konvencije i primenu unutrašnjeg prava, jer bi u protivnom izbor merodavnog prava bio obesmišljen. Prema većinskom stavu izbor prava neke države, koja je članica Bečke konvencije, uključuje i Bečku konvenciju, jer je ona propis koji reguliše međunarodnu prodaju robe u državi čije je pravo izabrano, a unutrašnje pravo će se primeniti u pogledu pitanja koja Bečka konvencija ne reguliše. Ako ugovorne strane izaberu pravo neke države kao merodavno, a ne navedu jasno da biraju unutrašnje pravo te države, primeniće se Bečka konvencija (uporedna praksa i bibliografija dostupna je na svetskoj mreži: www.uncitral.org/uncitral/en/case_law/digests/cisg2008.html, www.uncitral.org/uncitral/en/case_law.html , <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/ferrari13.html#ii#ii>).

5. Imajući u vidu ono što je u prethodnoj tački navedeno, Arbitar smatra da su Tužilac i Tuženi u ovom sporu izborom pozitivnih propisa Republike Srbije kao merodavno pravo za Ugovor, koji su zaključili 16.6.2008. godine, izabrali prvenstveno Bečku konvenciju, a u pogledu pitanja koja nisu rešena ili nisu regulisana tom konvencijom, primeniće se pozitivni propisi Republike Srbije. U svetlu stava 2 člana 13 Ugovora, odredba njegovog člana 10, prema kojoj „Na sve što ovim Ugovorom nije posebno utvrđeno, saglasno se primenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o obligacionim odnosima Republike Srbije“ ne isključuje primenu Bečke konvencije, već inkorporiše u ugovor odgovarajuće odredbe Zakona o obligacionim odnosima i time derogira odgovarajuće odredbe Bečke konvencije, na isti način kao što je to slučaj sa odredbama Ugovora koje posebno utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana. Ovu mogućnost potvrđuje član 6 Bečke konvencije.

V. Razlozi za odluku u pogledu zahteva iz tužbe

Ceneći izvedene dokaze, pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, arbitar je ustanovio sledeće u pogledu zahteva iz tužbe:

V.1. Obaveza Tuženog da plati glavni dug

1. Tužilac i Tuženi zaključili su Ugovor o kupoprodaji i isporuci robe, čiji je predmet sukcesivna kupoprodaja i isporuka poljoprivrednih proizvoda i žitarica sa područja Republike Srbije na teritoriju BIH tokom 2008/2009. godine (u daljem tekstu: Ugovor). Prema navodima tužbe Tužilac je tokom 2008. godine u nekoliko navrata isporučivao Tuženom poljoprivredne proizvode, koji je cenu delimično platio u rokovima i na način utvrđen u članu 4 Ugovora. Međutim, Tuženi je do dana podnošenja tužbe ovoj Arbitraži ostao dužan Tužiocu za cenu robe kupljenu septembra 2008. godine, po fakturama br. 111/08 od 15.9.2008. godine u iznosu od 3.154,48 EUR, i br. 112/08 od 23.9.2008. godine u iznosu od 4.936,00 EUR, iako su ti iznosi prema stavu 2 člana 4 Ugovora dospeli za plaćanje 15.12.2008., odnosno 23.12.2008. godine. Pošto stav 3 člana 4 Ugovora propisuje da je kupac – Tuženi u ovom sporu – dužan da pored cene robe plati i zakonsku zateznu kamatu u slučaju da plaćanje vrši po stavu 2 člana 4 Ugovora, Tužilac je u zahtevu u tužbi naveo i iznos dospelih kamata obračunatih na dinarsku protivvrednost glavnog duga po navedenim fakturama i tako odredio iznos ukupnog duga Tuženog iz Ugovora od 9.138,34 EUR.

2. Tuženi je u odgovoru na tužbu osporio dug u iznosu od 9.138,34 EUR i podneo dokaz da po njegovoj evidenciji dug iznosi 15.965,78 konvertibilnih maraka, odnosno 8.187,57 EUR. Ovaj iznos predstavlja iznos glavnog duga, bez kamate. Tuženi je takođe tvrdio da je sa Tužiocem postigao sporazum o načinu izmirenja dugovanja u više rata nakon što je Tužilac podneo tužbu ovoj Arbitraži, u potvrdu čega je podneo kao dokaze priznanice [...] čijem radniku je za Tužioca predao 500,00 EUR na ime isplate dela duga 12.8.2009. godine. Tužilac nije osporio da je primio iznos od 500,00 EUR i da iznos drži u depozitu kao garanciju da će Tuženi platiti dug, ali je izjavio da će ga smatrati kao isplatu dela duga, i za taj iznos je smanjio dug, odnosno zahtev iz tužbe od 9.138,34 EUR na iznos od 8.869,78 EUR. Tužilac je osporio da je na isti način primio od Tuženog još dva puta po 250 EUR i u prilog svoje tvrdnje podneo dokaz – pisanu izjavu-potvrdu [...] od 17.11.2009. godine. U potvrdi [...] je izjavio da je te iznose primio od Tuženog u ovom sporu na ime isplate duga iz poslovnog odnosa između [...] i [...]. Arbitar smatra da iz priznanica [...] kojima je Tuženi dokazivao da je Tužiocu u još dva navrata – 21.9.2009. godine i 15.10.2009. godine – poslao po 250,00 EUR na ime isplate dela

duga po Ugovoru, može da se utvrdi samo to, da je te iznose primilo lice ispred [...], ali ne i to da su to iznosi namenjeni Tužiocu. Shodno tome, Arbitar je zauzeo stav da tvrdnja Tuženog nije dokazana.

3. Tuženi je na raspravi od 7. aprila 2010. godine priznao dug po Ugovoru, koji po njegovoj evidenciji iznosi 8.187,57 EUR umanjen za iznos od 500,00 EUR, i predložio na raspravi Tužiocu da se sporazumeju o načinu izmirenja duga zbog njegovih finansijskih teškoća. Tužilac je ovaj predlog odbio i po nalogu arbitra precizirao zahtev iz tužbe, umanjujući iznos duga po fakturi 111/08 od 15.9.2008. godine za iznos od 500,00 EUR.

4. Na osnovu činjeničnog stanja, utvrđenog po sprovedenom postupku i nakon izvođenja dokaza, te primenom odredbe člana 59 Bečke konvencije, arbitar pojedinac je našao da je *Tužiočev zahtev za isplatom kupovne cene za isporučenu robu osnovan*. Prema toj odredbi, kupac je dužan da isplati cenu onog dana koji je određen ugovorom ili koji se može utvrditi na osnovu ugovora, bez potrebe da prodavac postavi neki zahtev ili učini neke druge formalnosti. S obzirom da Tuženi kao kupac nije ispunio svoju obavezu plaćanja cene na način određen u članu 4 Ugovora, dužan je da Tužiocu po ovom osnovu isplati ukupno 7.663,08 EUR.

V.2. Obaveza Tuženog da plati kamatu na glavni dug

1. Tužilac je u tužbenom zahtevu postavio i zahtev za plaćanje kamate na glavni dug. Prema stavu 2 člana 4 Ugovora kupac – Tuženi u ovom sporu – robu plaća prodavcu nakon prijema, odnosno utovara, a izuzetno najkasnije u roku od 90 dana od dana prijema robe. Prema stavu 3 člana 4 Ugovora kada kupac plaća robu po u roku iz stava 2, dužan je da pored cene robe prodavcu isplati i zakonsku zateznu kamatu od dana dospelosti naznačenom na fakturi prodavca. Tužilac je u preciziranom tužbenom zahtevu koji je po nalogu arbitra dostavio Sekretarijatu STA 16. aprila 2010. godine naveo da traži isplatu 2.418,91 EUR na ime dospelih kamata na glavni dug od dana dospeća obaveze do 12.4.2010. godine i zakonsku zateznu kamatu na dinarsku protivvrednost glavnog duga počev od 13.4.2010. godine pa do konačne isplate. Tužilac je ovaj zahtev zasnovao na navedenoj odredbi Ugovora i na osnovu odredbe člana 10 Ugovora na odredbi člana 277 Zakona o obligacionim odnosima Republike Srbije (u daljem tekstu: ZOO), čime je derogirana odredba člana 78 Bečke konvencije. Prema stavu 1 člana 277 ZOO dužnik koji zadocni sa ispunjenjem novčane obaveze duguje, pored glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom. U skladu s tim Tužilac je angažovao stalnog sudskog veštaka ekonomske-finansijske struke, koji je izračunao zakonsku zateznu kamatu na glavni dug prema Zakonu o visini stope zatezne kamate (Službeni list SRJ, br. 9/2001) i utvrdio gore navedeni iznos kamate. Tužilac je o ovome priložio II Dopunu nalaza veštaka ekonomsko-finansijske struke od 12.4.2010. godine.

2. Arbitar nije prihvatio ovu kalkulaciju izvršenu prema Zakonu o visini stope zatezne kamate (Službeni list SRJ, br. 9/2001), te odbija zahtev Tužioca iz prethodnog stava iz sledećih razloga: (1) Nema sumnje da je Tuženi prema odredbama Ugovora, kao i ZOO obavezan da Tužiocu plati, pored glavnog duga, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom; (2) Zakon o visini stope zatezne kamate (Službeni list SRJ, br. 9/2001), međutim, određuje visinu stope zatezne kamate samo za novčana potraživanja koja su određena u domaćoj valuti, odnosno u RSD, a *ne* i za ona koja su

ugovorena u stranim sredstvima plaćanja, kao što je to u ovom slučaju u EUR; (3) ni Bečka konvencija, koja se u ovom sporu primenjuje kao merodavno pravo, i to kao deo pozitivnih propisa Republike Srbije, ne određuje, niti daje rešenje za određivanje visine kamatne stope po kojoj će dužnik koji je u docnji platiti kamatu; (4) Arbitar je zauzeo stav prema kojem je ovo situacija koja traži rešenje u skladu sa odredbama člana 7 Bečke konvencije. Prema stavu 2 tog člana „Pitanja koja se tiču materija uređenih ovom Konvencijom, a koja nisu izričito rešena u njoj, rešavaće se prema opštim načelima na kojima ova konvencija počiva ili, u odsustvu tih načela, prema pravu merodavnom na osnovu pravila međunarodnog privatnog prava.“ Rešavanje pitanja koja nisu izričito rešena u Konvenciji prema *opštim načelima na kojima Konvencija počiva* u skladu je sa odredbom stava 1 člana 7 na osnovu koje se prilikom tumačenja Konvencije mora voditi računa o njenom međunarodnom karakteru i o potrebi da se unapredi jednoobraznost njene primene i poštovanje savesnosti u međunarodnoj trgovini. Budući da je cilj Bečke konvencije usvajanje jednoobraznih pravila, koja bi doprinela otklanjanju pravnih prepreka u međunarodnoj trgovini, i unapređenje njenog razvoja, navedena odredba daje osnova za to da se odgovarajuća kamatna stopa odredi „autonomno, u skladu sa opštim načelima na kojima konvencija počiva“, kako je to nevedeno u jednoj arbitražnoj odluci (Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft – Wien, No. SCH 4318 od 15.06.1994.).

3. Iako sama Konvencija ne određuje ta opšta načela, ona se u uporednoj teoriji i praksi izvlače iz cilja i analize pojedinačnih članova i iz njihovog mesta u sistemu koji Konvencija uspostavlja (<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/koneru.html#90#90>). Opšte načelo koje se odnosi na obavezu plaćanja kupovne cene, i na propuštanje te obaveze, jeste puna nadoknada poveriocu da bi on mogao da ostvari korist koju je trebalo da ima od pravnog posla. U skladu sa tim opštim načelom trebalo bi odrediti koja bi kamatna stopa bila odgovarajuća, imajući u vidu stav 1 člana 7 Konvencije. U uporednoj literaturi i arbitražnoj praksi se zagovara da bi odgovarajuća stopa bila ona koja bi odgovarala troškovima (ceni) kredita koji bi poverilac uzeo za potrebe svog poslovanja zbog nemogućnosti da koristi iznos koji mu dužnik nije platio (Ibid). Argumenti u korist ovog rešenja ističu da ono unapređuje međunarodnu trgovinu, tako što promoviše jednoobraznost i sigurnost u primeni prava. Konkretna kamatna stopa bi se određivala prema prosečnoj stopi koja se, u državi u kojoj poverilac ima sedište, primenjuje na kratkoročne zajmove u valuti u kojoj je plaćanje ugovoreno. Ako takva stopa ne bi postojala u tom mestu, kamatna stopa bi se odredila prema prosečnoj stopi koja se primenjuje u državi valute u kojoj je ugovoreno plaćanje. Ovo rešenje je inspirisano sličnim rešenjima u međunarodnoj trgovini koja sadrže, na primer, Načela međunarodnih trgovinskih ugovora UNIDROIT iz 2004. godine (član 7.4.9.) i Načela evropskog ugovornog prava iz 2009. godine (član 9.508).

4. Arbitar smatra da u interesu unapređenja međunarodne trgovine, kamatnu stopu, na osnovu stava 2 člana 7 Bečke konvencije, treba da odredi autonomno u skladu sa opštim načelima na kojima se zasniva Bečka konvencija. Prema tome, Tužilac ima pravo na kamatu po prosečnoj stopi koja se na kratkoročne zajmove primenjuje u državi valute u kojoj se vrši plaćanje. Pošto se u slučaju iz ovog spora plaćanje vrši u EUR, Arbitar je zauzeo stav da kamatnu stopu odredi na osnovu podataka koje objavljuje Evropska centralna banka (www.ecb.int/pub/pdf/stapobo/spb201004en.pdf) oslanjajući se na praksu u onim državama Evropske unije u kojima se evro koristi kao sredstvo plaćanja.

5. Prema praksi STA kamata se dosuđuje precizno određujući visinu kamatne stope za iznose u stranoj valuti, imajući u vidu da odluka eventualno može da bude predmet prinudnog izvršenja u inostranstvu. Uvidom u podatke o kamati koje objavljuje Evropska centralna banka, arbitar je utvrdio da je u periodima koji su relevantni u ovom sporu prosečna kamatna stopa za EURO bila 3,778% godišnje, na koju Tužilac ima pravo zbog docnje dužnika u isplati kupovne cene.

6. Tuženi je dužan da plati kamatu na glavni dug počevši od dana dospelosti pojedinih obaveza po prosečnoj kamatnoj stopi za EUR od 3,778% godišnje, i to: na iznos od 3.154,48 EUR po fakturi br. 111/08 počev od 15.12.2008. godine kada je obaveza dospela za plaćanje po Ugovoru do 12.8.2009. godine, kao dana kada je Tužilac preko [...] primio od Tuženog iznos od 500,00 EUR za koji iznos je, prilikom preciziranja zahteva iz tužbe u podnesku od 24.11.2009. godine i po nalogu arbitra na raspravi od 7.4.2010. godine, smanjio dug po fakturi 111/08; na iznos preostalog duga od 2.654,48 EUR po fakturi 111/08 počev od 13.8.2009. godine do dana isplate; na iznos od 4.936,00 EUR po fakturi br. 112/08 počev od 23.12.2008. godine kada je obaveza dospela za plaćanje po Ugovoru do isplate, kako je to određeno u izreci ove odluke.

V.3. Obaveza plaćanja troškova spora

1. Tužilac je postavio zahtev za naknadu troškova arbitražnog postupka u tužbi. Punomoćnik Tužioca je dostavio troškovnik, prema kojem ovi troškovi iznose 63.545,00 dinara (za sastavljanje tužbe 7.500,00 dinara, za podneske od 19.11.2009., 24.11.2009., 24.12.2009., i 14.4.2010. godine po 7.500,00 dinara i 8.500,00 dinara za zastupanje na ročištu 7.4.2010. godine, za veštačenje, tj. mišljenje veštaka o iznosu zakonske zatezne kamate 15.045,00 dinara, za putne troškove 2.000,00 dinara i za PTT troškove i troškove kopiranja 500,00 dinara). Troškove Tužioca čine i registracioni troškovi za arbitražu u iznosu od 19.088,00 dinara i arbitražni troškovi u iznosu od 141.970,00 dinara, što je ukupno 224.603,00 dinara.

2. Na osnovu stava 1 člana 149 Zakona o parničnom postupku „Stranka koja u celini izgubi parnicu dužna je da protivnoj stranci naknadi troškove.“ Tuženi u ovom sporu je, na osnovu utvrđenih činjenica i izvedenih dokaza, izgubio parnicu u celini.

3. Shodno ovome, Arbitar je na osnovu stava 1 člana 150 ZPP, ceneći sve okolnosti, zaključio da su troškovi vođenja arbitražnog postupka bili delom neophodni. Arbitar smatra da troškovi veštačenja o iznosu zakonske zatezne kamate nisu bili neophodni, pošto nije prihvatio stav Tužioca da kamatu treba odrediti primenom Zakona o visini stope zatezne kamate Republike Srbije iz 2001. godine, kako je to izloženo u naslovu V.2 ovog obrazloženja. U skladu s tim, Tuženi je obavezan da plati troškove spora u ukupnom iznosu 209.558,00 dinara.

4. Ukupne dosuđene troškove u iznosu od 209.558,00 dinara Arbitar je preračunao u EUR uz primenu srednjeg kursa Narodne banke Srbije na dan donošenja odluke (1 EUR = 99.3791 RSD), jer je Tužilac u podnescima i zahtevima iskazivao troškove u EUR. Prema tome, ukupni dosuđeni troškovi spora iznose 2.108,67 EUR, kako je određeno u izreci ove odluke pod br. 3.1.

5. Tužilac je u tužbi tražio i kamatu na troškove spora od dana pravosnažnosti odluke pa do konačne isplate. Prema praksi STA na troškove spora se ne dosuđuje kamata, te je Arbitar odbio ovaj zahtev Tužioca.

VI. Konačnost odluke

Na osnovu člana 64. st. 1. Zakona o arbitraži i stava 1 člana 56 Pravilnika STA pri Privrednoj komori Srbije ova odluka je konačna i protiv nje nema mesta žalbi. Prema strankama ona ima snagu pravosnažne presude redovnog suda.

Beograd, 6. maj 2010. godine

Arbitar pojedinac,

[...]